

[The Potential of Certain Innovative Pedagogical Technologies during Professional Linguistic Training]. Naukovyi visnyk Kremenetskoï oblasnoi humanitarno-pedahohichnoi akademii im. Tarasa Shevchenka. Seria: Pedahohichni nauky – Scientific Bulletin of Kremenets Taras Shevchenko Regional Humanitarian Pedagogical Academy. Series: Pedagogical Sciences. Kremenets. 20. S. 112–117. [in Ukrainian]

10. Shymanska, V. O. (2020). Vstup do movoznavstva: navch.-metod. kompleks dlia stud. f-tu ukr. filolohii [Introduction to Linguistics: educational and methodical complex for students of the faculty of Ukrainian philology]. Uman: Vizavi. 165 s. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ШИМАНСЬКА Вікторія – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та методики її навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутніх філологів.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

SHYMANSKA Viktoriia – Candidate of Philological Sciences, Associate Professor of the Department of Ukrainian Language and Methods of Teaching.

Scientific interests: professional training of future philologists.

Стаття надійшла до редакції 05.10.2025 р.

Стаття прийнята до друку 15.10.2025 р.

УДК 378.147:004.9(045)

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-221-320-325

ШКАРІВСЬКИЙ Вадим –

аспірант кафедри інформаційних технологій і програмування Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-8998-8357>

e-mail: v.h.shkarivskyi@udu.edu.ua

ЧУМАК Микола –

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інформаційних технологій і програмування Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9956-9429>

e-mail: chumak.m.e@gmail.com

ВІРТУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ВИЩОЇ ШКОЛИ: ТЕОРЕТИКО-ПРЕДМЕТНИЙ ДИСКУРС

Проблематика статті, з теоретичної точки зору, окреслює значущість віртуального навчального середовища для розвитку сучасної вищої школи.

Репрезентовано феноменологічне тлумачення з позиції важливого компоненту персоніфікованого особистісно- та професійно-орієнтованого навчання, яке актуалізує інтеграцію суб'єкта пізнання у інтерсуб'єктний простір комунікацій, на рівні якого можна задати необхідний змістовий та водночас оціночний базис для набуття знань та формування умінь й навичок для подальшої перевірки рівня засвоєного та набутого.

Мета дослідження – провести теоретичний аналіз значущості розвитку та функціонування віртуального навчального середовища на рівні вищої школи.

Підкреслено, що ефективним джерелом на шляху до реалізації поставленого завдання сьогодні є віртуальне навчальне середовище, яке уможливило створення найоптимальніших умов для практичного занурення суб'єкта пізнання у глибини «цифрової» педагогіки з перспективою розвитку IT-компетентностей.

Зазначено, що на рівні сучасної ступеневої системи освіти, проблематизується необхідність формування предметних та міжпредметних компетенцій, здатних підсилити вектори дослідницької та аналітичної діяльності суб'єкта пізнання упродовж усього життя.

Зауважено, що функціонування віртуального навчального середовища на рівні вищої школи актуалізує детермінацію: процесу навчання, організаційної структури навчання, парадигми викладання та методів оцінювання.

На загальнотеоретичному рівні спроектовано процес використання цифрових технологій на рівні віртуального навчального середовища крізь призму двох підходів – соціопедагогічного та програмно-технологічного.

Розмежовано дефінітивні відмінності між досліджуваною категорією та феноменом цифрового освітнього середовища («digital learning environment»).

Унаочнено компонентну структуру віртуального навчального середовища, представлену симбіозом основних структурних компонентів (зокрема, організаційного, змістово-методичного, інфраструктурного та комунікативного).

Підкреслено фундаментальну значущість досліджуваного на рівні підготовки сучасного вчителя інформатики, який повинен бути готовим до роботи в умовах системної предметної мінливості змістового контенту на рівні сучасного науково-технологічного прогресу.

Ключові слова: віртуальне навчальне середовище, цифрове освітнє середовище, вища школа, інтерсуб'єктна взаємодія, освітній процес, навчання.

SHKARIVSKYI Vadym –

PhD student of the Department of Information Technology and Programming

Dragomanov Ukrainian State University

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-8998-8357>

e-mail: v.h.shkarivskyi@udu.edu.ua

CHUMAK Mykola –

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Professor of the Department of Information
Technology and Programming
Dragomanov Ukrainian State University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9956-9429>
e-mail: chumak.m.e@gmail.com

VIRTUAL LEARNING ENVIRONMENT OF HIGHER EDUCATION: THEORETICAL AND SUBJECT DISCOURSE

From a theoretical perspective, the article emphasizes the significance of the virtual learning environment in the development of modern higher education.

A phenomenological interpretation is presented from the point of view of an important component of personalized personal and professionally oriented learning, which actualizes the integration of the subject of knowledge into the intersubjective space of communications, at the level of which it is possible to set the necessary substantive and at the same time evaluative basis for acquiring knowledge and forming skills and abilities for further verification of the level of what has been learned and acquired.

The purpose of this study is to conduct a theoretical analysis of the significance of developing and functioning virtual learning environments at the higher education level.

The study emphasized that an effective source on the way to the implementation of the task today is the virtual learning environment, which makes it possible to create the most optimal conditions for the practical immersion of the subject of knowledge into the depths of "digital" pedagogy, with the prospect of developing IT competencies.

In the article, it is noted that at the level of the modern graded education system, the need to form subject and interdisciplinary competencies is being problematized, which can strengthen the research and analytical activity vectors of the subject of knowledge throughout one's life.

It is also noted that the functioning of the virtual learning environment at the higher school level actualizes the determination of the learning process, the organizational structure of learning, the teaching paradigm, and assessment methods.

At the general theoretical level, the process of utilizing digital technologies within the virtual learning environment is designed through the lens of two approaches: sociopedagogical and software technological.

The definitive differences between the studied category and the phenomenon of the digital learning environment are delineated.

The component structure of the virtual learning environment is illustrated, represented by the symbiosis of the main structural components (in particular, organizational, content-methodical, infrastructural, and communicative).

The fundamental significance of the studied subject in training a modern computer science teacher, who must be prepared to work under conditions of systemic subject variability in the context of modern scientific and technological progress, is emphasized.

Key words: virtual learning environment, digital learning environment, higher education, intersubjective interaction, educational process, learning.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Розвиток сучасної системи української освіти сьогодні відбувається в умовах перехресного феноменологічного впливу цілої низки зовнішніх та внутрішніх факторів. Виокремлюючи з-поміж їх чисельності найбільш значущі з точки зору зовнішніх, варто вчергове підкреслити болючий вплив на усю українську спільноту умов воєнного часу та спектру актуалізованих супутніх проблем, які наслідковим чином породжені недобросусідством східного агресора.

З іншого боку, неможливо оминути увагою вплив на вітчизняні освітні реалії світових технологічних перетворень, як глобального рушійного механізму на рівні усіх без винятку галузевих реформувань. І саме у таких парадоксальних умовах науково-технологічного прогресу (зокрема, коли з одного боку запускаються у широкий суспільний обіг наскрізні проекти-мільйонники, які пов'язані зокрема із використанням штучного інтелекту; а з іншого боку – окремі держави агресори опускаються нижче межі дозволеного, намагаючись заволодіти територіями сусідніх самостійних держав, тим самим продовжуючи рукотворні обриси «століття війн») відбувається невпинний освітній поступ. Так само, як на рівні суспільних відносин, у системі освіти девальвує директивний спосіб викладання, на зміну якому приходять сучасні моделі навчання. Перевага зокрема останніх полягає у їх потужному особистісно-розвиваючому потенціалі, зокрема націле-

ному на підвищення рівня мотивації суб'єктів пізнання до навчання.

Прикладна цінність таких моделей сьогодні приховується, зокрема, у перспективній необхідності трансформації існуючого процесу навчання, відповідно до існуючих вимог ринку праці та трендів науково-технічного прогресу у цілому. Упродовж руху виховання по траєкторії ступеневої системи освіти, проблематизується необхідність формування предметних та міжпредметних компетенцій. Чільне місце у такій дуалістичній єдності компетенцій відводиться цифровій, яку можна додатково підсилити навичками та вміннями на рівні дослідницької та аналітичної діяльності упродовж усього періоду життя людини.

Особливу значущість досліджувана феноменологія набуває на рівні підготовки майбутнього вчителя, враховуючи необхідність системного удосконалення якості та ефективності процесу навчання. Безумовно, що особлива увага науково-педагогічної спільноти у цьому аспекті повинна бути спрямована на розробку найбільш ефективного інструментарію для удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів інформатики. Адже саме педагогічні працівники цього профілю повинні бути максимально «озброєні»: знаннями, вміннями та навичками роботи з найновішими цифровими інструментами; та готовністю передавати знання, з допомогою використання найновіших технологій. Пильна науково-дослідна увага саме до цієї категорії майбутніх вчителів обумовлена й тим, що це один

з напрямків де змістовий контент та інструментальна «начинка» змінюється мало не щодня, під впливом патентування усе нових і нових розробок на рівні різних держав світу.

Врахування рівня актуальності та ґрунтовності останніх формулювань, проблематизувало перспективність залучення до освітнього обігу в системі підготовки майбутніх учителів інформатики віртуального навчального середовища. У фокусі останнього узагальнення, варто відзначити, що надзвичайно цінним у цьому ключі є прогностичний потенціал досліджуваного, яке актуалізує набуття знань та паралельним чином – формування умінь та навичок того, хто навчається. Враховуючи той факт, що феномен цифрової грамотності особистості фахівця сьогодні широко ціниться у суспільних колах, паралельним чином і кристалізується проблема нагромадження відповідного тематичного навчально-методичного забезпечення (у т.ч. для забезпечення е-навчання), з метою спрощення процесу моделювання особистісної комунікації в умовах навчального та позанавчального середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зпоміж існуючих наукових розвідок, актуалізуючих розкриття певних аспектів досліджуваної проблематики варто виокремити праці таких дослідників, як: М. Жалдак, Ю. Рамський, В. Биков, О. Спірін, М. Чумак, О. Овчарук, О. Піскун, Г. Джевага, Н. Носовець, Т. Дудка та ін. Проте, значущість досліджуваної феноменології на загальносуспільному рівні вчергове актуалізувала необхідність проектування заявленого з точки зору його педагогічної цінності.

Мета статті – провести теоретичний аналіз значущості розвитку та функціонування віртуального навчального середовища на рівні вищої школи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проблема удосконалення системи професійної підготовки майбутніх вчителів інформатики і справді сьогодні є доволі важливою у фокусі поставлених соціальних завдань цифровізації сучасної системи освіти [7]. Ефективним джерелом на шляху до реалізації сформульованого вище завдання сьогодні є віртуальне навчальне середовище, яке уможливило створення найоптимальніших умов для практичного занурення суб'єкта пізнання у глибини «цифрової» педагогіки з перспективою розвитку ІТ-компетентностей. Для того, щоб з'ясувати предметно яка реальна феноменологічна цінність досліджуваного з практичної точки зору, варто зануритися у глибини теоретичного аналізу, який відкриє для нас шлях для більш ґрунтовного відрефлексування досліджуваного на рівні цілісної феноменологічної структури та прикладних функцій.

Перед тим, як перейти до ґрунтовного теоретичного аналізу варто зупинитися на окресленні термінологічної наповненості досліджуваного. Заявлений тематикою феномен розглядається нами як компонент персоніфікованого особистісно- та професійно-орієнтованого навчання, яке актуалізує інтеграцію суб'єкта пізнання у інтерсуб'єктний простір комунікацій, на рівні якого можна задати

необхідний змістовий та водночас оціночний базис для набуття знань та формування умінь й навичок для подальшої перевірки рівня засвоєного та набутого.

Системне використання на рівні освітнього процесу потенціалу віртуального навчального середовища здатне актуалізувати розвиток: самостійності та ініціативності, критичного та креативного мислення, інтелектуальної гнучкості та здатності до творчого пошуку на рівні розв'язання завдань різного рівня складності.

У цілому, функціонування віртуального навчального середовища в умовах вищої школи, за посередництвом залучення необхідного спектру цифрових технологій, актуалізує детермінацію:

- процесу навчання;
- організаційної структури навчання;
- парадигми викладання;
- методів оцінювання (див. рис. 1) [1; 5].

Дани рис. 1 засвідчили, що в процесі імплементації цифрових освітніх технологій на канву віртуального навчального середовища створюються оптимальні умови для побудови «циркулюючої», а не інертної інтерсуб'єктної взаємодії між усіма учасниками навчального процесу.

Рис. 1. Особливості функціонування віртуального навчального середовища [1; 5]

Надзвичайно важливим аспектом у розгляді досліджуваного є той факт, що процес використання цифрових технологій на рівні віртуального навчального середовища можна спроектувати з точки зору двох ключових підходів [1; 3; 7]:

• соціопедагогічного – сфокусованого на педагогічній складовій досліджуваного, з метою задоволення поточних соціальних потреб та запитів. Зокрема, у такій змістовій проекції останнього підходу віртуальне навчальне середовище постає як:

А) перелік умов, актуалізуючих кристалізацію та розвиток процесів навчально-інформаційної взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу;

Б) симбіоз усіх сторін навчального процесу та складових компонентів дидактичного та технологічно-комунікативного інструментарію, з метою досягнення поставлених освітніх завдань;

В) спроектована та репрезентована учасниками навчального процесу система освітньо-інформаційної діяльності, націлена на досягнення програмних результатів діяльності;

Г) цілісний комплекс суб'єктів та об'єктів освітнього процесу, які на основі залучення сучасних інформаційних технологій, орієнтовані на побудову ефективного процесу пізнання з метою всебічного розвитку особистості;

- програмно-технологічного – актуалізуючого ідентифікацію інформаційно-освітнього середовища під кутом інформаційних, технічних та програмних ресурсів, що сумарним чином функціонують на досліджуваному рівні як єдине ціле.

Яскравим прикладом функціонування останнього підходу зокрема слугують наступні приклади:

1. Функціонування віртуального навчального середовища, засноване на використанні інформаційно-комунікативних технологій та засобів навчання, та ґрунтується на залученні єдиного технологічного інструментарію, пов'язаного спільним змістовим контентом, з метою надання якісного інформаційного забезпечення для усіх учасників освітнього процесу [3].

2. Цілісність «циркулювання» системи навчально-методичного, технічного та інформаційного наповнення навчального процесу усіх сторін навчального процесу [6].

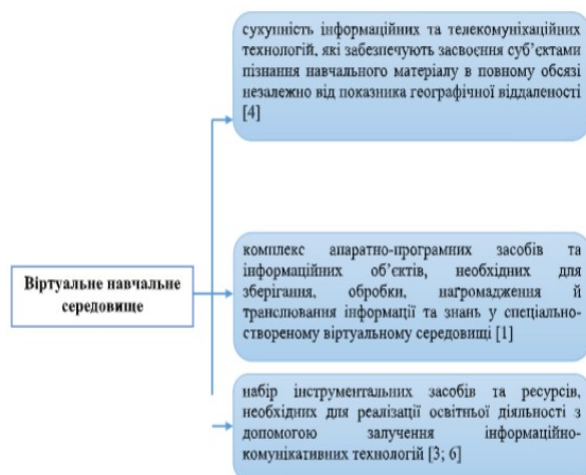

Рис. 2. Інтерпретація віртуального навчального середовища з точки зору програмно-технологічного підходу

На рівні віртуального навчального середовища, як свідчать дані рис. 2, можуть створюватися різні предметні та інтерсуб'єктні відносини, які наповнюються предметним змістом цілеспрямованої співпраці (див. рис. 2). У рамках таких предметних взаємодій створюються найоптимальніші умови для того, щоб примножувалися академічні навички та формувалася готовність до роботи в умовах цифрового суспільства (рис.2).

Після появи на науково-технічному ландшафті «наскрізних технологічних напрацювань», зокрема інструментарію штучного інтелекту, ще більшою мірою актуалізувалося питання перспективності модернізації сучасної системи освіти, з урахуванням сучасних вимог цифрової економіки (адже, наприклад сьогодні на рівні життєзабезпечуючих галузей держави функціонують цифрові реєстри) [4]. У фокусі цих завдань,

сучасний вчитель інформатики повинен бути готовим до того, щоб розкрити перед майбутніми суб'єктами пізнання важливість формування та розвитку на особистому рівні цифрової грамотності [5; 6].

Варто зауважити і той факт, що у сучасному науковому обігу поряд із досліджуваною категорією віртуального навчального середовища доволі часто можемо зустріти у наукових доробках категорію «цифрового освітнього середовища» («digital learning environment») [1]. Сутність останнього поняття поєднує у собі змістову складову технічних рішень, орієнтованих на практичну імплементацію програмно-технологічного підходу на рівні освітніх завдань. Дефінітивні аспекти розуміння останньої категорії можемо розглядати крізь призму цілісно-структурної системи, циркулюючої у модусі сучасних інформаційно-комунікативних технологій, які дозволяють створювати найоптимальніші умови для реалізації освітніх та навчально-розвиваючих завдань [1].

Суттєві відмінності цифрового освітнього середовища від віртуального навчального середовища передусім приховуються у критерії масштабності: перша категорія – це більш глобальна система наявних цифрових ресурсів (наприклад, хмарне середовище, сайти, платформи, аналітичні матеріали, журнали тощо) (див. рис. 3) [1]. Досліджувана дефініція – це лише невелика складова на рівні цієї глобальної системи, яка націлена на задоволення навчальних потреб (рис. 3).

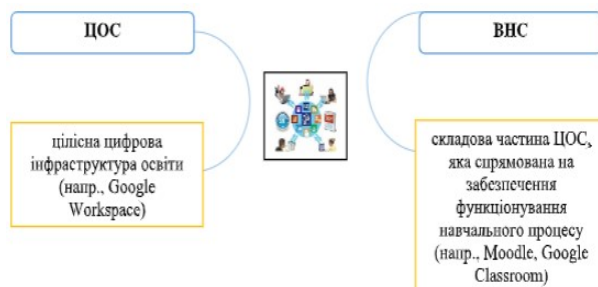

Рис. 3. Відмінність цифрового освітнього середовища (ЦОС) від віртуального навчального середовища (ВНС)

Дані рис. 3 засвідчують, що досліджувана категорія входить до складу цілісної «екосистеми» цифрового освітнього середовища, та фокусується на створенні найоптимальніших умов для забезпечення навчального процесу.

З метою більш предметного розкриття змістової сутності досліджуваного варто проаналізувати титульну феноменологію з точки зору її компонентної структури (див. рис. 4) [1; 4; 6].

Перший компонент – *організаційний*. Змістова сутність останнього приховується у системності створення найоптимальніших та високопродуктивних умов для функціонування навчального процесу на рівні віртуального середовища (рис. 4) [1; 4; 6].

Рис. 4. Компонентна структура віртуального навчального середовища [1; 4; 6]

Наступний компонент – *змістово-методичний*, репрезентований потенційною можливістю залучення інформаційних технологій як засобів навчання, цифрового інформаційного контенту та необхідного дидактичного інструментарію, для забезпечення «циркулювання» у часопросторі навчальних функцій (рис. 4) [1; 4; 6].

Інфраструктурний – даний компонент зорієнтований на поєднання множинності наявних інформаційних та телекомунікаційних технологій, які забезпечують обіг інформаційного контенту між усіма учасниками навчального процесу (рис. 4) [1; 4; 6].

Комунікативний компонент – націлений на формування стійкої інтерсуб'єктної співпраці на рівні залучення інформаційно-комунікативних технологій з допомогою використання мережі інтернет (рис. 4) [1; 4; 6].

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. На основі проведеного дослідження можемо зробити висновок, що віртуальне навчальне середовище сьогодні формує доволі міцний стрижень цифрової трансформації суспільства, націленої на:

- розвитку на рівні кожної освітньої інституції цілісного, високоефективного та високопродуктивного цифрового освітнього середовища, яке дозволяє у режимі 24/7 будувати стійкі інтерсуб'єктні взаємодії між усіма учасниками навчального процесу;
- досягнення кожним суб'єктом пізнання необхідного спектру знань, умінь та навичок, за рахунок створення оптимальних умов для персоналізації освітнього процесу, шляхом залучення необхідного спектру інформаційних технологій та засобів навчання;
- імплементацію у реальні умови освітнього процесу цифрових технологій, актуалізуючих досягнення продуктивних результатів на шляху до реалізації завдань змішаного навчання.

Особливо цінним потенціал віртуального навчального середовища виявляється на рівні підготовки сучасного вчителя інформатики, який повинен бути готовим до роботи в умовах системної предметної мінливості змістового контенту на рівні сучасного науково-технологічного прогресу. Перспективною проблематикою для поглиблення наукових пошуків вбачаємо у розширенні поглядів щодо подальшого синтезу традиційних та інноваційних технологій для побудови ще більш стійкої та продуктивної інтерсуб'єктної

взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Дудка Т. Ю., Чумак М. Є. Електронні освітні ресурси як інструмент підвищення ефективності змішаного навчання: виклики та перспективи. *Наукові записки*. Серія: Педагогічні науки. (213). С. 271-275. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-213-271-275>.
2. Жалдак, М.І., Рамський, Ю.С., Рафальська, М.В. Формування системи інформатичних компетентностей майбутніх учителів інформатики у процесі навчання в педагогічному університеті. *Вища школа*. 2009. №10. С. 44-52.
3. Овчарук О. Інструменти ефективної комунікації учнів та вчителів у цифровому освітньому середовищі: результати онлайн-дослідження. *Нові технології навчання*. 2025. № 98. С. 148-156.
4. Піскун О., Джевага Г., Носовець Н. Діджитал-етикет: правила комунікації в умовах онлайн-навчання. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум імені Т. Г. Шевченка*. Педагогічні науки. 2023. №22 (178). С. 37-44.
5. Рамський Ю. С. Професійна діяльність вчителя в епоху інформатизації освіти. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 2: Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання. Київ. 2015. №15. с. 23–26.
6. Слободянюк, Л.В., Чумак, М.Є. Структурно-функціональний підхід при формуванні професійної компетентності майбутніх бакалаврів з комп'ютерної інженерії. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Збірник наукових праць/М-во освіти і науки України, Укр. держ. ун-т імені Михайла Драгоманова. Випуск 103. Київ: Видавничий дім «Гельветика». 2025. С.102-107.
7. Філософія освіти : навч. посіб. 2-ге видання / за наук. ред.В. П. Андрущенко. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова. 2021. 348 с.

REFERENCES

1. Dudka, T.Yu., Chumak, M. Ye. (2024). Elektronni osviti resursi yak instrument pidvishchennya effektivnosti zmishanogo navchannya: vikliki ta perspektivi [Electronic Educational Resources as a Tool to Increase the Effectiveness of Blended Learning: Challenges and Prospects]. *Naukovi zapysky. Seriya: Pedagogichni nauky*. № 213. S. 271-275. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-213-271-275> [in Ukrainian]
2. Zhaldak, M. I., Ramskyi, Yu. S., Rafalska, M. V. (2009). Formuvannya systemy informatychnykh kompetentnostey maybutnikh uchyteliv informatyky u protsesi navchannya v pedahohichnomu universyteti [Formation of Informatics Competence System for Future Computer Science Teachers in Pedagogical University]. *Vyshcha shkola*. №10. S. 44-52. [in Ukrainian]
3. Ramskyi, Yu. S. (2015). Profesiyna diyalnist vchytelya v epokhu informatizatsii osvity [Professional Activity of the Teacher in the Era of Education Informatization]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Dragomanova. Seriya 2: Komputerno-orientovani systemy navchannya*. №15. S. 23-26. [in Ukrainian]
4. Ovcharuk, O. (2025). Instrumenty efektyvnoi komunikatsii uchniv ta vchyteliv u tsyfrovomu osvithnomu seredovyshchi: rezultaty onlain-doslidzhennia [Tools for Effective Communication between Students and Teachers in the Digital Educational Environment: Results of an Online Study]. *Novi tekhnologii navchannya [New Learning Technologies]*. №98. S. 148-156. [in Ukrainian]
5. Piskun, O., Dzhevaha, H., Nosovets, N. (2023). Didzhytal-etyket: pravyla komunikatsii v umovakh onlain-navchannya [Digital Etiquette: Rules of Communication in the Conditions of Online Learning]. *Visnyk Natsionalnoho*

universytetu «Chernihivskiy kolehium imeni T.H. Shevchenka. Pedahohichni nauky». №22 (178). S. 37-44. [in Ukrainian]

6. Slobodyanyuk, L. V., Chumak, M. Ye. (2025). Strukturno-funktsionalnyy pidkhd pry formuvanni profesiynoyi kompetentnosti maybutnikh bakalavriv z kompyuternoyi inzhenerii [Structural-Functional Approach in Formation of Professional Competence of Future Bachelors in Computer Engineering]. Naukovyi chasopys Ukrayinskoho derzhavnoho universytetu imeni Mykhayla Drahomanova. Seriya 5: Pedahohichni nauky: realii ta perspektivy. Zbirnyk naukovykh prats. Vypusk 103, Kyiv: Vydavnychiy dim «Helvetyka». S. 102-107. [in Ukrainian]

7. Filosofiya osvity: navch. posib. 2-he vydannya [Philosophy of Education: Textbook, 2nd Edition] / za nauk. red. V. P. Andrushchenka. Kyiv: Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova. 2021. 348 S. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ШКАРІВСЬКИЙ Вадим – аспірант кафедри інформаційних технологій і програмування Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Наукові інтереси: інформатика, педагогіка, методика навчання інформатики.

ЧУМАК Микола – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інформаційних технологій і програмування Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Наукові інтереси: теорія та історія педагогіки, дидактика природничих та технологічних наук.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

SHKARIVSKYI Vadym – PhD student of the Department of Information Technology and Programming Dragomanov Ukrainian State University.

Scientific interests: computer science, pedagogy, methods of teaching computer science.

CHUMAK Mykola – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department of Information Technology and Programming Dragomanov Ukrainian State University.

Scientific interests: theory and history of pedagogy, didactics of natural and technological sciences.

Стаття надійшла до редакції 06.10.2025 р.

Стаття прийнята до друку 16.10.2025 р.

УДК 378.016:78:004.8

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-221-325-329

ЯЛОВСЬКИЙ Павло –

доктор філософії, старший викладач кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка, викладач циклової комісії музичних дисциплін Фахового коледжу КОГПА ім. Тараса Шевченка
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-9872-4474>
e-mail: yalowskiy.pavlo@gmail.com

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

У статті здійснено теоретичний аналіз потенціалу та перспектив використання штучного інтелекту в професійній підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва.

Висвітлено такі переваги використання штучного інтелекту в процесі професійної підготовки педагогів: персоналізоване навчання, універсальний доступ для всіх здобувачів освіти, адаптивне навчання, інтелектуальні системи репетиторства, автоматизація адміністративних завдань, покращена аналітика навчання, розширений доступ до освіти, вивчення мов, покращена доступність, віртуальна та доповнена реальність, економія коштів.

З'ясовано, що професійна підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва – це складний, динамічний, багатоаспектний, специфічний процес, результатом якого є професійна компетентність. Ключовими складовими окресленого процесу є музично-теоретична, музично-виконавська та методико-практична підготовка.

Проаналізовано можливості використання штучного інтелекту в музично-теоретичній підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва з метою підвищення ефективності засвоєння здобувачами освіти загальних та спеціальних музичних знань, генерації текстів та ідей, створення інтерактивних матеріалів, здійснення дизайну текстових матеріалів, пошуку інформаційних матеріалів тощо.

Зазначається, що технології штучного інтелекту сприяють підвищенню музично-виконавської підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, оскільки допомагають здобувачам освіти здійснювати аналіз музичних стилів і жанрів, створювати власні аранжування музичних творів, розвивати музично-виконавські здібності.

Окреслено шляхи використання штучного інтелекту в методико-практичній підготовці майбутніх педагогів-музикантів, зокрема для створення інтерактивних навчальних симуляцій, аналізу рівня професійної компетентності здобувачів освіти та конструювання їх індивідуальних траєкторій подальшого професійного розвитку.

Наголошується, що важливою складовою професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва із використанням штучного інтелекту є формування у них здатності до використання таких технологій у процесі реалізації музичної освіти учнів Нової української школи.

Ключові слова: штучний інтелект, професійна підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва, музично-теоретична підготовка, музично-виконавська підготовка, методико-практична підготовка.

YALOVSKYI Pavlo –

Doctor of Philosophy, Senior Lecturer at the Department of Art Disciplines and Methods of Teaching of Kremenets Taras Shevchenko